

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

rias machinationes & consilia inire, ut novum bellum excitent. Qui habitat in cœlis, irridebit eos; & Dominus subsannabit eos, Psal. 2. v. 4. facile in foveam cadere possunt, quam aliis parant. Nos Deo confidamus, qui adeo miraculose servavit nos, ille etiam potè auxilio suo aderit nobis, quò in pace, vallem hanc miseriarum transeamus: & ubi fatis certaverimus, liberabit nos ab omni malo, & salvos faciet in Regnum suum cœleste, 2. Tim. 4. v. 18.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regalis, ut sunt

I. *Frugalitati stude*. De Christo dicitur hîc, quod introiverit in domum cujusdam Principis Pharisæorum Sabbatho, manducare panem. Pientissimus Servator aliàs parcè ac duriter se habebat, & tantà sepè fame stimulabatur, ut etiam in arboribus victum quæreret, Matth. 21. v. 9. Ubi contra Pharisæorum & Pontificum Hierosolymitanorum frumentum & mustum multiplicata erant, Psal. 4. 8. & ex promptuariis plenis de frumento in frumentum educere poterant, Psal. 144. v. 13. Sed rarum contingens erat, ut Christum & membra ejus ex abundantia illa honorarent. Ideò ait Evangelista, factum esse, nimirum præter morem, & fuisse insolitum quid, quod Christus à Pharisæis in convivium adhibitus fuerit.

Sicut autem optimus Servator comparuit, non ut modum excederet, sed ut *manducaret panem*: Ita & nos ad exemplum ejus, crapulam atque luxuriam vitemus, apprimè caventes, ne ad epulas

invitati, corda nostra gravemus, Luc. 21. v. 34. sed tantùm capiamus, quantum *pios decet, & pudicis utile est*, sicut Tertullianus de primis Christianis scribit. In multis enim escis erit infirmitas, & aviditas appropinquabit usque ad choleram. Qui autem abstinens est, adjiciet vitam, Sir. 38. v. 33.

Imprimis verò *Verbi Pracones minimè decet luxurià diffuere, & delicatis epulis inhare*. Certus enim amicus contentus est præsentibus, Hebr. 13. v. 5. & læpè in modicis cibis plus voluptatis, quàm in opiparo obsonio.

Intereà tamen non vitio vertendum illis, si ad convivium rogati appareant, æquum enim est, ut & ipsi cum gaudentibus gaudeant, Rom. 12. v. 15. sed in timore Dei, Sir. 9. v. 23.

Videant itaque ne conforment se filiis hujus seculi, qui pro Ilio potant, uter ibi melior bellator erit inventus cantharo, ut Comicus ait: sed agitent convivium sermone suavi, habeantque oculum serpentinum in columbino corde, ut cum omnibus amicè conversentur, nemini autem nimium fidant, Sir. 6. v. 6. sicut ipse Christus ejusmodi prudentia usus legitur. Non enim Iesus credebatur semetipsum Judæis, eò quod ipse nosset omnes, Johan. 2. v. 35.

Tandem & hoc observent, ne ad postremum remaneant, sed in tempore abitum maturent. Vide Sir. 32. v. 15. 16. 17.

II. *Sabbathum cole*. Judæi hîc in excessu peccarunt, dum putarunt, opera caritatis & necessitatis die Sabbathi prohibita esse, qualia sunt asinum aut bovem puteo extrahere, aut vulneratum & infirmum medicamen-

camentis adjuvare. Propterea hydropicum hunc Christo presenterunt, rati, si ille hunc cutaret, jure se eum coram omnibus, ceu Sabbathi prophanatorem diffamatos.

E diametro verò nos Christiani nimium frigemus, & in defectu peccamus, quod Sabbathi sanctificationem concernit. Quinimò nulla dies est in totà hebdomade, ubi crapula, ebrietate, & promiscuis libidinibus plus peccatur, quàm die Dominicà, quod gravissimum peccatum à Deo variis modis puniri solet. Qui polluerit Sabbathum morte morietur; qui fecerit in eo opus, peribit anima illius de medio populi sui, Exod. 31. v. 14.

Nos regia viâ incedentes illa seponamus, quæ nos à Dei cultu & animi devotione abstrahere possunt, nisi casus necessitatis, & amor proximi diversum requirant. Nam *lieb und Noth / hat kein Gebot.*

Ad hoc ipsum obstricti sumus, vi tertii præcepti. In locum enim Sabbathi, qui Judæis olim sanctus erat, successit dies Dominica, quam Apostoli ex libertate Christianâ eum in finem ordinarunt, ut eâ conveniamus docentes & commonentes nos ipsos in Psalmis & hymnis, & canticis spiritualibus, Col. 3. v. 16. Idque in memoriam Servatoris nostri, qui primo hebdomadis die ex mortuis resurrexit, & ita hunc diem in verum Solis diem sanctificavit, dum ipse velut Sol justitiæ, Mal. 4. v. 2. è tumulo redivivus prodiit, & totum mundum, potissimum verò tenebrosa nostra corda, radiis gratiæ suæ ad vitam æternam illuminavit, Joh. 1. v. 9.

Sicut igitur Judæi Sabbathum suum sanctificare cogebantur, vi præcepti: Memento die Sabbathi, ut illum sanctifices, Exod. 20. v. 8. 10. Ita & nostrum erit, diem Solis tanquam Sabbathum novi Testamenti sanctificare, eoque Deo cultum suum præstare,

1. *Purâ confessione.* Ne deseramus collectionem nostram, sed cum confratribus nostris ædem Domini accedamus, precibus ipsi litantes, quæ propterea domus orationis dicitur, Luc. 19. v. 46. Tum & sacrificium laudis ei offeramus, pro omnibus, quæ nobis præstitit, beneficiis. Hortor igitur, inquit Apostolus, primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus, qui in sublimitate constituti sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate & honestate: hoc enim bonum est, & acceptum, coram Salvatore nostro Deo, 1. Tim. 2. v. 1. 2.

2. *Devotâ attentione,* ut verbum attentè audiamus, exemplo Cornelii, dicentis ad Petrum: Omnes nos in conspectu Dei adsumus, audire omnia, quæcunque tibi præcepta sunt à Domino, Actor. 10. v. 33. Qui enim ex Deo est, verbum Dei audit, Joh. 8. v. 47. ejusmodi verbum, quod desiderabile super aurum obrizum, & dulcius super mel & fayum, Psal. 19. v. 13. ejusmodi verbum in quo vivitur, Esa. 38. v. 16. & quod potentia Dei est ad salutem omnium credenti, Rom. 1. v. 16.

3. *Vita correctione.* Si enim à peccatis desistis, & voluntatem Dei facis Sabbatho, tùm vocabitur Sabbathum jucundum, in

Huc pertinet, ut & de nostris facultatibus eleemosynas in pauperes erogemus, exemplo viduæ, Marc. 12. v. 42. maximè verò vitam nostram ad verbum prædicatum componamus, juxta instructionem Jacobi: Estote factores verbi, & non auditores tantum, fallentes vosmetipsos, Jac. 1.

Quodsi ita Sabbathum sanctificaverimus Dominus benedictione sua nobis præstò erit, ut benedicti simus in civitate, benedicti in agro, benedicti ingredienti, & benedicti egredientes, Deut. 28. v. 2. 6. Quodsi verò prophanaverimus, facile Deus ignem in portis nostris succendere poterit, qui devorabit domus nostras, & non exstinguetur, Jer. 17. v. ult.

III. *Proximo succurre.* Eò collineat Servator, simili de bove & asino mutuato, in puteum cadentibus: sicut enim illi continuo extrahuntur die Sabbathi, ne pereant: Ita multò magis proximo laboranti manum porrigamus, ne despexerimus carnem nostram, Esa. 58. v. 7.

Inveniuntur, qui nihil patiuntur super contritione Joseph, Amos 6. v. 7. & licet videant proximum in extrema pauperie, sive etiam in vitæ discrimine versari, prætereunt, ut Sacerdos & Levita, Luc. 10. v. 31. Sed hoc ipso à norma Christianismi aberrant. Qui habuerit substantiam hujus

Dominica XVII. post Trinitatis.

mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & claudit viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet in eo? 1. Joh. 3. v. 17. Quodsi igitur genuini Christi discipuli esse velimus, necessitatibus Sanctorum communicare tenemur, Rom. 12. v. 13. Pater quippè cælestis Solem suum oriri facit, super bonos & malos, Matth. 5. 44. & præstat nobis omnia abundè ad fruendum, 1. Tim. 6. v. 17. Servator verò in diebus carnis suæ pertransiit benefaciendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo, Act. 10. v. 38. hoc ipsum & nos faciamus, nec proximum sine ope atque auxilio relinquamus. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur, Prov. 21. v. 13.

Verùm si hodiè mores hominum spectemus, tantùm abest, ut hic vel ille proximo laboranti succurrat, ut eundem potius omnibus injuriis lacestat, & iniquè agendo sese fatiget, Jer. 9. v. 5. sed & judicium sine misericordia illi erit, qui non fecerit misericordiam, Jac. 2. v. 13. Quilibet igitur vitium hoc immane declinet, sitque potius compatiens, fratrem amans, misericors, affabilis, 1. Petr. 3. v. 8. Sic beneficium in cælis Patrem habebimus, à quo & nos suo tempore misericordiam consequemur, Matth. 5. v. 7. introducet enim nos in vitam æternam. Quod fiat per Dominum & Servatorem nostrum **JESUM Christum, Amen.**

DOMI-